

E E N W A R N I N G

door Robert Jasper Grootveld

Een *happening* is het onverwachte gebeuren, waarvoor je de basis hebt gelegd door bepaalde dingen te doen en waarin je dus gebruik maakt van de potentie van de aanwezigen, die tegelijkertijd gecompromitteerd worden en in dat hele verband van dat gebeuren een plaats krijgen; zodat het een téken wordt, een symbool, een waning. Ik tracht mijn happenings altijd zoveel mogelijk het karakter van een *warning*, een waarschuwing, een niet mis te verstaan symbool te geven.

Destijds wilde ik dat doen met *Marihu*. Met *Marihu* wilde ik de *nicoteer*, de gewone sigaretten compromitteren en duidelijk stellen dat het roken van gewone sigaretten alles te maken heeft met het milieu, de sfeer van wat men noemt de Verdovende Middelen, de Bedopende middelen. Zo moet dat ook gezien worden.

Men heeft mij vaak gevraagd: „Waarom rook je zelf als je er zo tegen bent?” Men heeft mij een sectieleider genoemd, die er op uit was volgelingen te krijgen. Niets is minder waar dan dat. Ik wil geen volgelingen. Ik acht mezelf een exhibitionist; ik exhibiteer m'n eigen verslaving. Ik ben geen Padvinder; ik zeg niet: „Ik ben met het roken opgehouden en nou moeten jullie me allemaal maar braaf volgen.” Ik stel mezelf als een problém!

beatgeneration

Er is eigenlijk maar één massabeweging geweest onder de jeugd van onze *westerse asfaltjungle* in de afgelopen jaren. Dat is de beweging geweest van wat men noemt de *Beatgeneration*. Beat, Hip, de tegenstelling Hip-Square. Dit ging gepaard met: 1) véél jazzmuziek, een hang naar jazzmuziek, 2) met ge-experimenteer met *drugs*, 3) met happenings, 4) met exhibitiees, dus het individu dat zich ten opzichte van de gemeenschap op de plaats van de happening manifesteert in ál z'n naaktheid. Hij laat zich zien. Een exhibitie kan dus ook zonder meer een *strip-tease* zijn, hoewel dat meestal de vrouwen zijn die het doen. Het kan ook zijn het tentoonstellen van — noem eens wat — minderwaardigheid of unfairioriteit of zelfs het tentoonstellen van je eigen onmacht.

Aan die *Image* van beat, beatgeneration, hip en square is jarenlang gebouwd, onwillekeurig. Jarenlang zijn er berichtjes verschenen in de pers, hier in onze westerse asfaltjungle en er kwam een beeld vrij dat feitelijk onaanvaardbaar was voor God Jan

Publiek. Dat beeld was — zoals ik al zei — bedopende middelen, een hang naar jazzmuziek, lange haren, een a-sociaal levenspatroon en nog een paar dingen. Het feit dat dit beeld onaanvaardbaar was, maar toch om aandacht vroeg, toch steeds groeiende was, toch steeds meer om zich heen greep, verklaart waarom een andere *image* die van de Beatles zo'n waanzinnig succes, zo'n waanzinnige vorm heeft aangenomen. Dat was volgens mij een square aanpassing aan de image van *beatnik* en *beatgeneration*. Wat zagen we? We zagen inderdaad jongens met verschrikkelijke lange haren, maar deze haren waren wèlverzorgd en goed gekapt. Die jongens zagen er overigens uit om door een ringetje te halen.

De muziek, de opwindende ritmische muziek, die was er inderdaad, maar het onaanvaardbare van de beatniks dat was de armoe, dat was het a-sociale en dat hadden de Beatles niet. De Beatles die verdienden nadrukkelijk geld. Heel veel geld. Iets wat erg *bon-ton* is in onze square, westerse asfaltjungle. Het verdienen van geld, dat is het mooiste, dat is het succes van Jan Cremer, daar gelooft iedereen in. Hij verdient geld. Hij heeft snèl succes. Snel heeft hij de roomkloppers, de televisietoestellen en de bromfietsen, de witte telefoon en de sportwagen zich toegeëigend.

En hij is *vrij*. Dat is het beeld, dat is het geloof.

mislijk makende middenstand

Ik tracht in de *happenings* waar ik op de een of andere manier de hand in heb, te komen tot een zinvolle erediensdienst. Een zinvolle erediensdienst tot wat ik gemakshalve noem *God Jan Publiek*. Zoals je weet erken ik in *Onze Westerse Asfaltjungle* eigenlijk maar één godheid, dat is God Jan Publiek, de almachtige afnemer van de bromfietsen, de televisietoestellen en de roomkloppers. God Jan Publiek — de drager van de welvaartsstaat. Sinds een

half jaar ongeveer heb ik de aandacht gevestigd op het „gebeuren” van *Het Lieverdje*, dat is het monument van de verslaafde consument-van-morgen. Hierbij is iets heel merkwaardigs gebeurd. Dit beeld — het beeld van een twaalfjarig knaapje — is tot stand gekomen door een idee dat geboren was onder journalisten, met name Henri Knap van Het Parool. Er moest een beeld komen van een jongetje dat nog alles kan worden. Er waren altijd beelden gemaakt van grote dichters, grote zeehelden, massamoordenaars in Atjeh, maar er moest een beeld komen — zei men — wat dit allemaal nog kon worden en óók datgene wat wij nu nog niet kennen.

Journalisten en alle publicity-mensen, reclamemensen beschouw ik als de *witch-doctors*, de medicijnmannen van onze westerse asfaltjungle, omdat zij de magische spreuken hanteren, de magische beelden tonen, eindeloos herhalen, uitspreken en murmelen tot dat God Jan Publiek zich gaat gedragen zoals het gewenst wordt.

Nu zie ik mijn functie hoogstens als iemand die *wijst* op het beeld. Het beeld is het gebeuren. Het beeld is voor mijn gevoel het beeld van de afhankelijkheid van de pers aan wat ik gemakshalve noem de grote *Dopesyndicaten*, de *Mislijk Maken-de Middenstand*.

Een beeld, dat is een totem, dat is een pyramide, dat is een kathedraal, dat is een absurd offer van het publiek, opdat het zal getuigen van een waarheid. Een waarheid die over de tijden heen getuigt.

Dit beeld zou dus betaald worden door het publiek, het zou losgeschreven worden. Henri Knap heeft daar een fonds voor geopend en na eindeloos geharrewar en geschrijf tot iedereen er doodziek en misselijk van was, was er maar een paar honderd gulden binnengekomen. Toen kwam *Klaas*. De *Klaas* die zou dat eventjes cash betalen: 10.000 gulden zo op tafel, maar er moest een magische spreuk op het voetstuk van het beeld. In marmer, in brons vereeuwigd opdat het zou kunnen wijzen over de tijden heen. Opdat het zou kunnen getuigen over de tijden heen: dit is waar geweest, dit is mooi geweest, zoals het beeld behoort te zijn. En wát is er gebeurd? Het was een sigarettenfabriek die dit betaald heeft. En dat staat ook met koper op het graniet van het voetstuk vereeuwigd, dat de sigarettenfabriek dit beeld heeft aangeboden aan de Gemeente Amsterdam. Het beeld is geaccepteerd, krankzinnig genoeg.

Wat is er magisch gebeurd? Magisch is er volgens mij dit gebeurd: Hier is iets verschrikkelijks gebeurd. Hier is duidelijk gedemonstreerd dat uiteindelijk de *grote dopesyndicaten* en de *mislijk makende middenstand* de krant bepalen. Dit beeld is het symbool van de afhankelijkheid van de pers aan de dopesyndicaten. Dat het ook als zodanig erkend is, blijkt wel uit het feit dat de dagbladers een half jaar lang over deze happenings bij

het Lieverdje nog geen woord geschreven heeft. Een half jaar lang is daar elke week een oloop geweest. Soms waren er wel duizend mensen, soms wel vijf politie-auto's, ik ben er tientallen malen voor opgebracht — geen woord is er over geschreven, omdat het gewoon de boter op het hoofd van de pers is.

de aalmoezenier

Happenings zijn er altijd geweest. Bijvoorbeeld een sportwedstrijd is een gebeuren: een absurde eredienst, die telkens terugkomt. Het gebeurtenis is in het vacuüm van de tijd, in de leegte, in de chaos, een interpretabel gebeuren. Het is een houvast in het vacuüm van de tijd, waar zo veel mogelijk mensen bij betrokken moeten zijn.

Het fenomeen *Happening* zoals dat de afgelopen jaren vanuit Amerika hiernaartoe is overgewaaid is het gebeuren, gewoon, uitgegraven tot op het bot; tot dat alleen de nóódzaak van het gebeuren is overgebleven. Er gebeurt wat, zodra men het gebeuren *ervaart*. Het doet er niet toe wát er gebeurt. Je kunt de meest zinloze handelingen verrichten: zodra men het ervaart is het een *happening*. En dat kan van alles zijn. Dat kan een Aalmoezenier zijn, die niet komt, zoals bijvoorbeeld die happening in Utrecht met Veldhoen-pretten. Daar waren een paar honderd mensen, intellectuelen, semi-intellectuelen, de KRO-televisie met al hun lampenapparatuur, script-girls en weet-ik-wat-nog-meer en die waren dan in die sociëteit en er gebeurde in feite niets. Maar iedereen was enorm opgewonden, want men verwachtte iets. Men verwachtte de komst van een man, van wie men op zichzelf niets verwachtte, maar alleen het absurde dat die man dáár zou komen, op die plaats bracht iedereen in alle staten van opwinding, van *Kick*. Het heeft uren geduurd. Er kwamen telkens geruchten binnen van „Hij is gesignaleerd, maar hij mag niet, hij kan niet. . . .” en „Hij is verdwaald.” De politie is opgebeld, er is naar Den Haag opgebeld. En op het laatst kwam dan het bericht: ergens kwam een mannetje in een straatje met een plaatijzeren boord om en die zei: „De Aalmoezenier komt niet. . . .” Toen ging er een zucht van verlichting op, toen was het gebeurd. Zonder dat iemand het in de gaten had, was het gebeurd. Begrijp je hoe simpel en hoe ondefinieerbaar het eigenlijk is, het eigenlijke gebeuren?

